Ч. 208 Субота 14 (26) вересня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Людвіка Пльона і в ц. к. Старостєах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Ревізия катастру податку ґрунтового.

Розпорядженє ц. к. Міністерства скарбу з дня 11 серпня 1896 о виконаню §. 11 закона з 12 липня 1848 в справі ревізиї катастру податку ґрунтового звучить:

В порозуміню з ц. к. Міністерством рільництва заряджує ся в цїли виконаня §. 11 закона з 12 липня 1896 в справі ревізиї катастру податку ґрунтового що слїдує:

1) Після наведеної постанови закона, парцелї, котрі в катастрі податку ґрунтового вписано яко лїси, в попереднїм же операті відносячім ся до податку ґрунтового були зачислені до иншого рода культури, мають бути на жаданє їх властителя, коли він то жаданє предложить до кінця 1897 р., придїлені до того рода культури, до котрого після дїйстного і переважного свого ужитку належать, без потреби узисканя на то позволеня по мисли §. 2 закона лїсового з дня 3 грудня 1852 або виразного урядового відкликаня евентуально виданя вже наказів засадженя лїсом.

2) Постанова та відносить ся передовсїм до парцель, котрі зі взгляду на цїлий їх простір вписано до катастру податку ґрунтового яко лїси, в попереднїм однакож операті були зачислені до иншого рода культури.

3) Однакож обставина, що якась парцеля чи то в катастрі податку ґрунтового, чи в попереднїм операті податку ґрунтового, або в обох з них (як то иноді буває) в якійсь відноснїй або лиш в приближеню означеній (але не відмїреній) части єсть занотована яко лїс, в позіставшій же єсть зачислена до якогось иншого рода культури (т. зв. відтинки культури) не усуває примінення постанови закона.

4) Коли в попереднїм операті податку ґрунтового якась парцеля єсть вписана в якійсь части яко лїс а части парцель суть засаджені деревиною, хоч парцеля уважана яко цїлість, в дїйсности і переважно єсть уживана до иншої культури, тогди тї засаджені деревиною парцелї мають бути виключені від записаня парцелї до иншого рода культури і в катастрі податку ґрунтового поставлені яко лїс, котрий: а) знаходить ся в положеню стрімкім, податним до осугів, і виказує відношенє засадженя деревиною понад 0·3 або: б) знаходить ся в иншім положеню, як попереду означене, і займає простору бодай 3 гектари а представляє відношенє засадженя деревиною понад 0·5

5) Закон не відносить ся до тих парцель, що-до котрих на основі істнуючих для Дальматиї, Триесту, Гориции, Градиски, Істриї і Країни окремих законів о засаджуваню лїсом або на основі закона з 30 червня 1884 в справі зарядженъ в цїли нешкідливого відведеня бистриць, постановлено, що мають бути удержані яко ґрунти лїсові, або котрих ужиткованє на основі §. 19 закона лїсового з дня 3 грудня 1852, було означенє приписами обовязуючими для лїсів вилучених (т. зв. Bannwald).

6) Коли однакож переписаню парцель, в наслїдок просьби осіб інтересованих противить ся лиш взгляд послїдний (припис вилучаючий лїс), а обмеженє до якоїсь части парцель, без зробленя шкоди єго цїни, показує ся неможливим, тогди по переведеню правосильної відповідної зміни припису вилучаючого, треба перенести позісталу часть парцель до того рода культури, до котрого відповідно до дїйстности і переважного ужитку свого они належать.

7) Що-до способу поступованя при переведеню переписуваня парцель до иншого рода культури, треба передовсїм запримітити, що закон в тїй цїли означає неперестунний речинець до кінця 1897 р., в тім же часї посїдателї мусять самі предложити жаданє переписаня парцель, коли жаданє то має бути увзглядненє.

8) Тї посїдателї ґрунтів, котрі хотять осягнути переписанє якоїсь парцелї, записаної в катастрі податку ґрунтового яко лїс, або части тої парцелї (точка 4) до иншого рода культури, або знесенє вилученя части якоїсь парцелї (точка 6) мають то зголосити в часї законом означеного речинця, а то у урядника ведучого евіденцию, або у начальника громади і то або устно або на письмі.

9) Зголошенє має містити в собі слїдуючі точки: Імя і назвиско, місце замешканя властителя ґрунту, громаду катастральну, в котрої обсягу єсть парцеля положена, число катастральне і обшар парцелї, рід управи після теперішного катастру податку ґрунтового і попередного операту податку ґрунтового, рід культури, до котрої парцеля після єї дїйстного і переважного ужитку належить, обставину, чи парцеля єсть засаджена деревиною, а специяльно чи на нїй єсть звор (густий лїс), в послїднім случаю також допускаємі розміри того звору, наконець чи парцеля має положенє стрімке, податне до осугів або противно.

Правду послїдних чотирох точок має потвердити начальник громади.

10) На случай, коли-б зголошенє наступило у урядника ведучого евіденцию податку ґрунтового, має він зажадати того потвердженя від начальника громади.

11) Зголошеня внесені до начальника громади, має він з кінцем кождого місяця передати урядникови евіденцийному. До прий-

75)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна.

(Дальше).

X.

Ертон чи Бін Джуіс?

Появив ся Ертон і певним кроком перейшов поміст; єго лице не показувало нї юнацтва нї покори. Очи мав прижмурені, зуби затиснені, руки стулені в кулаки. Ставувши перед Ґленарваном схрестив руки і спокійно, мовчки ждав на питанє.

— Ертоне — відозвав ся Ґленарван — отсе ми з тобою найшли ся разом на тім самім *Дункані*, котрого ти хотїв віддати в руки злочинцїв Бін-Джуіса.

На тї слова уста кватирмайстра легко дрогнули, румянець перебіг по єго неподвижнім лици — румянець не докору совісти, але сорому з неповодженя. На тім корабли, де хотїв приказувати опинив ся вязнем і єго доля мала вже невдовзї рішити ся. А однако не відповів нї слова. Ґленарван ждав терпеливо, але дармо, бо Ертон упер ся мовчати.

— Говори-ж Ертоне, що маєш сказати на своє оправданє — почав знов Ґленарван.

Хвилю вагував ся, зморщив чоло і вкінци відозвав ся спокійним голосом:

— Не маю нїчого сказати. Я зробив дурницю, що дав себе зловити! Робіть зі мною, що вам захоче ся.

Сказавши то кватирмайстер звернув очи на берег острова, що виднїв в віддаленю і удавав цїлковиту байдужність на то, що довкола него дїяло ся. Здавало ся, що єго не обходило нїчого. Ґленарван постановив собі бути терпеливим; він мав важний інтерес, бо в тім що дотикало Генрика Ґранта і *Брітанії*, міг довідати ся яких подробиць з ослоненого тайною житя Ертона. Отже зачав слїдство лагідним голосом стараючи ся задержати повну холоднокровність.

— Гадаю, що відповіш на деякі питаня, які хочу тобі поставити — говорив Ґленарван — а насамперед як маю тебе називати: Ертон чи Бін Джуіс і чи був ти, чи нї кватирмайстром на корабли *Брітанниї?*

Ертон глухий на питанє приглядав ся спокійно берегам.

Ґленарван аж кипів, але питав дальше.

— Чи скажеш менї чому покинув ти корабель і лишив ся в Австралиї.

Знов та сама тишина і байдужність.

— Зваж Ертоне, що ти повинен говорити з огляду на свою власну користь. Лише цїлковита щирість може поправити твою справу. Питаю тебе послїдний раз, чи відповіш на моє питанє?

Ертон відвернув голову і поглянув Ґленарванови в очи.

— Не маю що говорити. То справа суду не моя, щоби менї що доказав.

— О докази легко! — сказав Ґленарван.

— Легко, мильорде? — відозвав ся глумливо Ертон. — Менї здає ся, що за далеко ідете. Ручу вам, що й найлїпший з судиїв мав би зі мною клопіт. Хто пояснить пощо я прийшов до Австралиї, коли нема капітана Ґранта? Хто докаже, що я той так званий поліцийою Бін Джуіс, коли мене нїколи не мали в руках, а всї мої товариші свобідні? Хто відкриє на мою некористь, крім вас, вже не злочин, але хочби який поганий поступок? Хто докаже, що я хотїв забрати корабель і віддати єго в руки злочинцїв? Нїхто — розважте мильорде — нїхто. Маєте лише підозріня, а тут треба певности, щоби чоловіка засудити; того вам як раз не достає. Доки не докажете менї инакше, то я все Ертон, кватирмайстер корабля *Брітання*.

Коли то говорив трохи розворушив ся; але скоро вернув до звичайної рівнодушности, був пересьвідчений, що то, що сказав закінчить слїдство. Але Ґленарван так відозвав ся:

— Ертоне, не маю наміру переводити з тобою слїдства, то не належить до мене. Зачеркнїм ясно наші взаїмні відносини. Я не хочу нїчого такого знати, що моглоби тебе виставити на шкоду. Ти-ж знаєш чого я хочу і одним словом міг би ти навести мене на втрачений слїд. Що-ж? Скажеш?

Ертон заперечив головою.

маня зголошень треба уживати взірця, долученого до сего розпорядженя.

12) Се розпорядженє мають власти краєві оголосити одноразово в урядових ґазетах краєвих, дальше політичні власти повітові у відповідних відстанях часу три рази в протягу речинця, приписаного до зголошеня в дневнику урядовім, на конець в громадах в спосіб звичайно практикований.

Новинки.

Львів дня 25 вересня 1896.

— **Іменованя.** Міністерство торговлі іменувало окінчених учеників шкіл середних з іспитом зрілости: Людв. Кшеменя, Фр. Талента, Євг. Кульчицкого, Володисл. Культиса, Авр. Габера, Казим. Квєциньского, Кар. Корницкого, Айз. Герца, Людв. Шайгара, Як. Бодека, Алекс. Венгриновича, Йос. Закшевского, Андр. Залиньского, Йос. Сирка, Мих. Влосенка, Фел. Пельца, Вас. Щербатюка, Кар. Матвиньского, Володисл. Беньковского, Фр. Ґоленя, Йос. Свитковского, Ів. Ґаєка, Казим. Брайта, Ксав. Мотилевского, Стан. Масляпкевича і Йос. Мойсеовича, а крім того експедиторів почтових і окінчених учеників середних шкіл: Сатурн. Житиньского і Генр. Альткорна почтовими практикантами.

— **Проґрама ювилейних торжеств в память 300-лїтних роковин Унії,** які відбудуть ся в архікатедральнім храмі сьв. Юра у Львові оголошена вже в „Архіепархіяльних Відомостях" і в осібних відбитках. Після тої проґрами відбудуть ся у сьв. Юра ювилейні торжества в такім порядку: 1) в неділю дня 27 с. м. о годині 3—4: вечерня з проповідию, а по годині 4-ій торжественний процесиональний похід до церкви сьв. Петра під проводом архідиякона; — 2) в неділю дня 4-го жовтня с. р. до церкви сьв. Параскеви під проводом архіпресвитера, а 3) в неділю дня 11-го жовтня с. р. до церкви Успеньской під проводом Є. Ем. кардинала; кождого разу при участи всего духовеньства львівского і всїх тутешних братств церковних; — 4) межи 2 а 3 походом, почавши від понедїлка дня 5 жовтня с. р. через цїлий тиждень від години 4-ої до 8-ої по полудни місия духовна під проводом оо. Василиян; по тім приготовану наступить властиве 3-дневне ювилейне торжество, а іменно: 5) в неділю дня 11-го жовтня с. р. по утрени і архієрейскім посьвященю храма сьв. Юра від години 10-ої до 12-ої архієрейска служба Божа вірменьска з проповідию, котру виголосить архієрей вірменьский Виреосьв. Ісакович; — 6) в понедїлок дня 12 жовтня по раннім Богослуженю від години 10-ої до 12-ої архієрейска служба Божа латиньска з проповідию, котру виголосить др. Бартошевский, а 7) в второк дня 13 жовтня с. р. в празник Покрова Пр. Б. по всеночнім від год. 10-ої до 12-ої архієрейска служба Божа руска з проповідию, котру виголосить Є. Ем. кардинал і з папским благословеньством. Окрім того буде проповідати ся для тих, що не помістять ся в храмі па дворі і то з балькона палати митрополичої. По полудни розпочинати ся буде Богослуженє все о годині 3-ій. Подрібну проґраму кождого дня подамо в своїм часї все день перед тим.

— **Нова стация телеґрафу** отворена з днем 23-го с. м. в Ясеневі горішнім, косівского повіта, при тамошнім уряді почтовім.

— **Нові уряди почтові** увійдуть в житє з днем 1-го жовтня с. р. в Ґадєбках, повіта березівского і в Млаках, повіта турчаньского, з звичайним обсягом дїланя. До почти в Млаках придїлено уряди громадскі і обшари двірскі Беньова і Сянки, уряд громадский Яворів і обшар двірский Турочки вижні.

— **Нова руска школа в Тернополи.** Недавно ухвалила тернопільска рада міска, що в тамошній мужеский школі на Микулинецкім передмістю має завести ся викладова мова руска. Тернопільский маґістрат віднїс ся до краєвої Ради шкільної о потверджене сеї ухвали.

— **10.000 зр. згублено.** Дирекция полїциї у Львові одержала вчера таку телеґраму з Кракова: „Згублено 10.000 зр. галицких чотирипроцентових листів заставних, серия II. 3775, 3776". О тім повідомлено всї львівскі банки і векслеві контори.

— **Дики.** Дня 21-го с. м. появило ся в Личківцях, гусятиньского повіта, цїле стадо диків. Селяни напали на стадо, розігнали его і друками та цїпами убили самицю та сїм молодих. Одного з селян скалїчив дик самець в ногу.

— **Огні.** Дня 21-го с. м. вибух огонь в само полудне на фільварку Сущин, власности гр. Пининьской. Завдяки скорій і ревній помочи уратовано палату, офіцини і стайнї, але всї стодоли і стирти зі збіжем згоріли. Страти дуже значні. З селяньских хат не погоріло нїчого, лише одну треба було розірвати, аби спинити пожар і не допустити до села.

— **Тома Едізон,** славний американьский електротехнїк, єсть не лише знаменитим ученим і винахідником, але й люблячим мужем. Він вже другий раз одружив ся і признає сам, що певне не був би міг до того часу працювати і богато з его винаходів не побачило би сьвіта, коли-б его жінки не були дбали о его здоровлє і вигоди. Перед 22 роками радили ему приятелї, щоби оженив ся, бо инакше стратить здоровлє і стане неспосібний до працї. Але Едізон відповідав їм заєдно, що не має часу на любов, хоч не мав би нїчого против того, коли-б яка порядна дївчина схотїла за него вийти. Одного дня побачив дївчину, що в его фабрицї сидїла при телеґрафічнім апараті. Она ему подобала ся і він спитав ёї просто, чи не схотїла би вийти за него замуж. Дївчина згодила ся і за три днї відбуло ся весїлє. Правда, Едізон трохи не забув на годину вінчаня. Він як раз тоді пробовав якусь нововинайдену свою машину.

— **Страшна судова похибка.** Ґазета „Сибірскій Вєстник" пише о такій пригоді: Перед кількома роками засудив военний суд в Омску на шибеницю якогось Шуклина, котрого хибно уважали за Лосева, обжалованого о убийство двох вояків, котрі відводили его з одної вязниці до другої. Вирок потверджено і Шуклин погиб на шибеници. О тій справі вже й забуто, коли тепер попав в руки властий так званий „бродяга" (волоцюга), що називав себе Боронъчук, а був підозріний о цїлий ряд ріжних злочинів. Переведене слїдство виказало, що Боронъчук називає ся властиво Лосев і що то він убив тих двох вояків, та й впрочім навіть не випирає ся того. Невинно повішений Шуклин був засудженний на поселене в Сибіри за приналежність до якоїсь релїґійної секти, котру росийске правительство не узнає. Шуклин в родинних сторонах лишив родичів і молоду жінку з однорічною дитиною.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Складайте гроші і віддавайте їх до каси ощадности!

— Як впорядкувати господарство? Дуже часто буває так, що господар, хоч і має на чім та ніби то й уміє господарити і господарить, здаєсь, не зле, а все-таки якось не може дійти до ладу, не може вийти з біди і клопотів. В таких случаях по найбільшій части то буває причиною того, що він не уміє впорядкувати собі свого господарства. В кождім господарстві, яке би оно й не було, чи то у господаря на ріли, чи у ремісника і промисловця, чи у купця, урядника і т. д., або й у того, що жиє лиш з готового гроша, цїла штука в тім, щоби, як то кажуть, всї кінцї сходили ся до купи. Скоро ті кінцї сходять ся, то й господарство єсть упорядковане. Ба,

---

— Скажеш менї, де капітан Ґрант? — питав Ґленарван.

— Не скажу, мильорде — відповів Ертон.

— То бодай вкажи місце, де розбив ся корабель.

— Також нї!

— Ертоне! — відозвав ся Ґленарван майже благаючим голосом — коли знаєш де Генрик Ґрант, то скажи се хоч его бідним дїтям, котрі ждуть на одно твоє слово.

Ертон завагував ся, єго лице змінило ся і він тихо прошептав:

— Не можу.

І в тій хвили немов би жалував своєї хвилевої мягкости, сказав зі злостию:

— Нїчого, нїчого не скажу! Як хочете велїть мене повісити.

— Повісити! — крикнув розгнїваний Ґленарван; але здержуючи своє обуренє промовив відтак поважним голосом:

— Ертоне, тут нема нї судиїв нї катів; на першім пристанку віддамо тебе в руки анґлїйских властий.

— Я лише того хочу! — відповів злочинець.

І повернив спокійно до каюти призначеної для него на вязницю. Коло дверий поставлено на варті двох моряків, щоби уважали на найменший рух увязненого. Всї що чули бесїду Ертона відійшли обурені і з розпукою.

Що-ж мали робити, коли заходи Ґленарвана розбили ся о упір Ертона? Хиба відступити від свого наміру і вернути назад до Европи, хочби прийшло ся на ново розпочинати ту нещасливу виправу. Однако поки що здавало ся що слїд *Британії* пропав на все, а документ не давав вже більше нїякого иншого пояснення. На трийцятім семім рівнобіжнику не було вже иншого краю і не лишало ся нїчого иншого як вернути.

Ґленарван порозумівши ся з приятелями, став з Джоном розбирати справу повороту. Джон оглянув припаси корабля. Вугля було що найбільше на які два тиждні, тому треба було заосмотрити ся в паливо на найблизшій стациї.

Джон предкладав Ґленарванови, щоби задержати ся в заливі Талькагуано, тім самім, де вже раз *Дункан* набирав вугля, заки пустив ся в дорогу довкола землї. Звідтам вже корабель поплив би на полудне довкола пригірка Горн і вернув би до Шкотиї.

Коли згодили ся на той плян, видано машиністови приказ скріпити пару і за пів години корабель плив вже до Талькагуано. О шестїй вечером никли в мрацї послїдні вершки гір Нової Зеляндиї.

Таким способом вертали наші подорожні домів. Сумна то була дорога для тих честних людий повертаючих без Генрика Ґранта. Тому й цїла залога, така весела в хвили від'їзду, така певна успіху на початку виправи, розпочинала поворотну дорогу до Европи сумно, пригноблена і знеохочена. Нї один з тих хоробрих моряків не утїшив ся на гадку, що побачить рідну землю; всї були би радо ще довгий час бороли ся з небезпечностями моря, коби лише віднайти капітана Ґранта.

Тому по окликах радости, якими повитано поворот Ґленарвана на корабель, заволодїла тепер залогою зневіра. Замість веселих розмов і жартів всї держали ся на самотї серед чотирох стїн каюти і рідко дехто появив ся на покладї. Навіть Паґанель, котрий звичайно розвеселяв залогу аж надто, тепер мовчав і ледве показував ся. Єго звичайна францускa балакливість замінила ся в мовчанє і пригнобленє — здавалось навіть що ще більше як у прочих товаришів. Коли-ж Ґленарван згадував о тім, щоби розпочати на ново гляданє за погибшим Ґрантом, то він хитав головою як чоловік, що не має найменшої надії на успіх і котрому здавало ся, що вже знає, як має гадати о цїлій справі. Всї то чули, що Паґанель уважав Ґранта і его двох товаришів за пропавших безповоротно.

Однако на покладї був чоловік, котрий міг щось о тім сказати, але котрий уперто мовчав. То був Ертон. Не можна було сумнївати ся, що той опришок коли вже не знав теперішного місця побуту капітана, то бодай місце, де розбив ся корабель. Але Ґрант коли би найшов ся, був би для него недогідним сьвідком, тому він мовчав. Єго упір доводив моряків до великої лютости і они хотїли конче ему чимсь докучити.

Ґленарван ще кілька разів повтаряв свої проби з кватирмайстром. Погрози і обіцянки не мали успіху. Упір Ертона доходив до такої крайности і так нїчим не дав ся витолкувати, що майор прийшов до пересьвідчення, що хиба нїчого не знає. То само гадав і Паґанель та після того витворив собі свій власний суд о доли Генрика Ґранта.

Коли Ертон не знав нїчого, то чому-ж не признає ся до того? Атже се нїчого не пошкодило би ему, а его мовчанє спиняло їх дальші пляни. Стрітивши Ертона в Австралиї

спитає хтось, але які-ж то тоті кінцї і по чім пізнати, що они сходять ся до купи? — Кожда робота має свій конець, а кінцем роботи в господарстві називає ся все то, що прибільшає маєток, отже й всякий дохід; стратою називає ся знов все то, що зменшає маєток, отже й всякий розхід. Кождий господар, коли хоче впорядкувати своє господарство мусить длятого старати ся половити кінцї своєї роботи, мусить знати, чи она приносить єму зиск чи страту і який має при нїй дохід і розхід. Скоро страта більша як зиск, розхід більший як дохід, то вже кінцї нерівні, то вже зле; треба старати ся їх вирівнати. Але як дохід не конче єсть зараз і зиском, так знов і розхід не мусить бути зараз і стратою. Часом більший розхід може принести значний дохід, а з ним і зиск. Длятого кождий господар, котрий хоче упорядкувати своє господарство, мусить так собі єго уладити, щоби знав, чи і який знак або страту приносить єму, яка єго робота і який має на своїм господарстві дохід, а який розхід. Коли буде то знати, то зведе тогди всї кінцї до купи і буде видїти, як стоїть, а з того й буде знати, як і що дальше робити. Чим більше кінцїв в господарстві, тим лїпше для господаря, але й тим більшої треба голови, щоби їх звести до купи. Слузї, робітникови, урядникови, в містї лекше звести ті кінцї до купи, бо они мають їх звичайно лиш два: дохід і розхід; коли хотять добре господарити, мусять уважати лиш на то, щоби бодай оба кінцї були рівні, значить ся, щоби розхід не був більший, як дохід. Коли-б конець з доходу показав ся довший, ну, то гаразд; тогди можна єго легко урвати і той кусник відложити на бік, сховати на гірші часи. Але коли конець з розходу покаже ся більший, то вже зле, бо єго годї урвати; треба латати доходом. Господар на ріли має тих кінцїв богато, і длятого мусить він на кождий з них добре зважати, добре їх держати в руках, щоби єму не вирвали ся. А держати їх буде тогди, коли буде добре рахувати ся. Впорядкувати господарство значить отже завести в нїм рахубу. Де в господарстві заведе ся рахуба, там і цїле господарство зараз инакше веде ся, бо вся робота мусить в нїм мати свій час, свій лад і порядок, кожда річ мусить мати свою вартість, все має своє значінє, все використує ся, нїчо не марнує ся.

— Квашенє рижків. Вибирає ся найкрасші рижки, обтинає ся корінцї, і коли они з чистого лїса, обтирає ся їх лиш чистим платком, коли же з піском і землею, то сполікує ся добре і ставить ся на решето, щоби стекли. Відтак крає ся цибулю в кружілця і укладає ся з неї верству на споді діжечки (бочівки або більшого камінного слоя) і посипає ся солию. На то укладає ся верствою шапочки рижків, але до гори утятими корінцями, а на них знову верству цибулї з солию і так дальше, доки аж не наповнить ся цїла діжечка. Розуміє ся, що в скількости соли і цибулї треба знати міру, відповідну до скількости рижків. Рижки треба уложити як найщільнїйше. Відтак прикладає ся їх зверха чистим денцем, на котре ставить ся відповідно тяжкий камінь і лишає ся їх, щоби кисли. Рижки від соли пустять сок і будуть в нїм кисли, доки аж не стануть зовсїм квасні а ропа повинна їх зовсїм вкривати. Від часу до часу треба до них заглянути і очистити, щоби не кинулась плїснь, а коли укиснуть, треба їх відставити на холодне місце, щоби не перекисли. Квашені рижки держать ся довго, дають дуже добру страву на піст або приправу до мяса, цїнену високо навіть і на великопанських столах. Можна їх також квасити і в оцтї так, як инші гриби, способом, який ми подали в послїдних „Добрих радах"; але квашені сим способом суть лїпші і смачнїйші. До ужитку треба їх добре сполокати в чистій водї і приправити свіжою цибулею, а хто любить і оцтом.

— Щоби масло держало ся довго сьвіжим, що особливо для пряtаня масла на продаж єсть дуже важним, треба додати до него на одно кільо 30 ґрамів соли, 15 ґрамів цукру і 15 ґрамів салїтри, виробити добре з тою мішаниною, зложити в діжочку і вкрити зверха вмоченим в солоній водї платком, прикрити добре діжочку і поставити в холоднім місци. Таке масло буде держати ся і цїлий рік а не стратить свого сьвіжого смаку.

Переписка зі всїми і для всїх.

А. В. Трускавець: 1) Відповідь на питанє, як квасити рижки, знайдете повисше в „Добрих радах". Тут позволимо собі лиш звернути Вашу увагу, що рижки можна би з великим хісном квасити і на продаж, лиш: а) треба би що року забезпечити ся в достаточну скількість; б) треба би квасити у відповідній скількости на дрібну продаж н. пр. в бочівках по 5 кільо або в слоях по 1 і по пів кільо; г) треба би забезпечити собі закупників по більших містах н. пр. у Львові, Кракові, Чернівцях і Відни. Закупниками були би торговлї делїкатесів і реставратори. — 2) Церати очистити можна найлїпше лиш теплою водою, значить ся, треба єї змити. Затовщену церату можна найлїпше змити в той спосіб, що в теплій водї розпустить ся ще трохи соди. Відналяти церату не оплатилось би, бо то хиба значилоби робити нову, а на то треба би цїлої фабрики. Церати нинї так дешеві, що найлїпше купити нову, скоро стара зужила ся; на стіл найлїпше купувати оріхову, а не білу. При купнї церати треба однакож на то зважити, щоби она була мягка, найлїпше барханова, не полотняна або катунова і щоби нокість на нїй був мягкий, не лупив ся і не відскакував. — *Парох в Воли Ол.:* Хопта, котру у вас звуть „вилюбом", зве ся в ботаніцї перстенець (народні назви в ріжних сторонах: вилип, бурачки, берізка, черевка, хмелик, волокник), Cuscuta epithymum (epilinum) Kleeseide, по польски — kanianka. Єсть то галапас (Schmarotzer, pasożyt) так дуже шкідливий, що навіть закон наказує єго нищити. Після закона треба нищити єго в лїтї в протягу місяця червня. Хто поза той речинець тримає єго на своїх нивах, має бути караний арештом або грошевою карою. Сусїда, на котрого нивах росте той галапас, можна змусити через уряд громадский до нищеня, або подати на него жалобу до староства. Перстенець чіпає ся найчастїйше конюшини, вики, льну і конопель, а на сїножатях чебрику, всїляких конюшин сїножатних і кропиви та ссе соки з тих ростин, через що они нидїють, жовкнуть і всихають. На полях і сїножатях творять ся тогди великі, иногдї і на кілька метрів довгі та широкі плїші, котрі особливо на конюшинї і вицї вже здалека видко. Перстенець можна вигубити лиш слїдуючими способами: Де покаже ся перстенець, треба конюшину з ним жати уважно і низько при самій землї, а по при нюще й незаражену конюшину бодай на пів лїктя доокола, бо і она, хоч незначно, може бути також заражена. Жату конюшину треба обережно зібрати у верету та зложити де на оборі в купу, присипати глиною і поляти гноївкою, а буде з неї добрий обірник. Вижате місце треба перекопати і посіяти траву або знов конюшину, або якусь иншу пашу н. пр. вику. Так губить ся перстенець в червни. Пізнїйше, коли він зачне достигати, нема иншої ради, як лиш вижати єго, зложити на купу, щоби висох, змішати з сухою соломою і спалити. Коли перстенця за богато на цїлій ниві, то найлїпше таку ниву переорати і засїяти овес. Так само треба переорати і сїножать, погноїти добре попелом і засїяти на ново травами. Найважнїйша же річ в тім, щоби сїяти чисте зерно конюшини. Длятого не треба лишати на пасїнє тої конюшини, в котрій прокинув ся перстенець, але купити собі нового насїня з якогось певного жерела. Зерно перстенця в конюшинї дуже трудно розпізнати голим оком, бо оно так маленьке, як мале зерно конюшини, а длятого і трудно єго висїяти; лекше вже висїяти перстенець з льну і вики, але все-таки треба добре і довго висївати, бо вже з одного двох зерен перстенця можуть на ниві зробити ся один, два великі плїші.

(Питаня просимо присилати на імя редактора „Народ. Часописи" Кирила Кахникевича).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 25 вересня. Pol. Corr. дістала з Петербурга з міродайної сторони повідомленє, що вість, розпущена недавно анґлїйскою ґазетою Times, мов би то росийска чорноморска фльота стояла вже готова до перевозу відповідного чпела войска і чекає лиш на знак росийского амбасадора в Константинополи, щоби поплисти до Босфору єсть чистою видумкою.

Праґа 25 вересня. Є. Вел. Цїсар призволив переняти праґску академію малярску в заряд державний і на перeобразованє єї з днем 1 жовтня 1896 на академію штук красних з обома краєвими мовами яко викладовими.

Ішль 25 вересня. Найдост. Архікняг. Мария Валерия привела вчера вечером щасливо на сьвіт донечку.

Лінц 25 вересня. При виборах до сойму з курії громад сїльских вибрано самих клерикалів, пять нових а 14 давних послів.

чи-ж могли не здогадувати ся, що там найдуть і капітана? Отже треба було за всяку цїну наклонити кватирмайстра до того, щоби їм дав рішучі поясненя.

Леді Єлена видячи, що всї заходи мужа розбивають ся о упір Ертона, просила щоби позволено їй спробовати. Що не удасть ся мужчинї, може удати ся женщинї. Чи-ж не повтаряє ся вічно одна і та сама байка о ґураґанї, котрий не міг зірвати плаща з плечий подорожного, коли тимчасом один малий промінь сонця зробив то в одній хвили.

Тому й Ґленарван знаючи спосібности своєї молодої жінки позволив їй дїлати. То було дня 5-го марта; до каюти леді Єлени приведено Ертона. Мария мала бути також при тім, бо єї присутність могла вплинути на твердого опришка, а Єлена не хотїла нїчого занехати, що могло би причинити ся до поводженя.

Цїлу годину говорили они обі сам на сам з кватирмайстром *Британії*, але всякі їх заходи, всї намови, представленя, просьби нїчого не помогли. Ертон не дав ся наклонити до нїяких зізнань.

З тої причини коли Ертон повертав до каюти, обсипали єго моряки проклонами і погрозами. На всї ті вияви обуреня Ертон здвигав рівнодушно плечима, а то так розъярило залогу, що була би єго убила, коли-б не вдержали єї від того Джон і Ґленарван. Однако леді Єлена не знеохотила ся тою першою своєю неудачею; она рішила дальше вести борбу з тою твердою душею. На другий день пішла сама до каюти Ертона, щоби поява єго на покладі не викликала знов якого забуреня.

Дві години тревала розмова з начальником опришків. Ґленарван аж горів з нетерпеливости і то рішав ся виждати аж до кінця, то знов жалував, що позволив жінцї надармо трудити ся і просити немов милостинї у затвердїлого грішника.

Коли леді Єлена вийшла, видко було на єї лици надію. Чи Ертон дав ся наклонити і виявив їй жадану тайну?

Майор, що перший звичайно всьо помічував не міг здержати ся від дуже природного чувства невіри. А однако зараз розійшла ся поголоска поміж залогою, що кватирмайстер вкінци пристав на просьби леді Ґленарван. Немов би їх електрична іскра побудила, зібрали ся всї на помості, скорше нїж скликалаб їх Томова свиставка.

Ґленарван поспішив напротив жінки.

— І що-ж сказав? — запитав.

— Нїчого — відповіла, але улягаючи моїй просьбі хоче Ертон бачити ся з тобою.

— Отже удалось тобі вкінци наклонити єго.

— Менї так здає ся.

— Чи ти може обіцяла єму що такого, до чого потреба би мого позволеня?

— Лише одну річ: я обіцяла єму, що зробиш, що зможеш, аби лише злагодити кару, яка єго жде.

— Добре — відповів Ґленарван. — Нехай тут прийде Ертон.

Єлена і Мария зійшли до своєї каюти, а Ертона заведено до їдальнї, де на него ждав Ґленарван.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.